

ГЕОДЕЗІЯ, КАРТОГРАФІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ

ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ

Боднарюк О.І. – студентка 4 курсу напрямку «Геодезія, картографія та землеустрій»

Бламар Б.Ю. – студент 4 курсу напрямку підготовки «Геодезія, картографія та землеустрій»

Керівник: **Жилінський В.Л** – старший викладач кафедри землеустрою та кадастру ПДАТУ

Важливим способом забезпечення земельних прав суб'єктів є вирішення земельних спорів, яке здійснюється компетентними органами у встановленому порядку. Правові приписи, які регулюють це питання, зосереджені у розділі V кодексу “Гарантії прав на землю” Земельного кодексу.

Земельні спори – це особливий вид правових відносин щодо розв'язання конфлікту, який виникає у зв'язку з порушенням прав та законних інтересів власників земельних ділянок, землекористувачів, у тому числі й орендарів земельних ділянок та інших суб'єктів земельних правовідносин.[1]

Земельний спір виникає з приводу дійсного або можливого порушення конкретних земельних прав суб'єкта, причому в останньому випадку розгляд спору триває до фактичного з'ясування обставин, що підтверджують відсутність дійсного порушення земельного права.

Дії, які можуть певною мірою впливати на права та інтереси суб'єктів і виступати причиною спору, можливі як з боку самих носіїв земельних прав, державних та інших органів, так і з боку сторонніх осіб. Вони можуть бути пов'язані із самовільним зайняттям земельної ділянки, створенням перешкод при її використанні, порушенням меж земельних ділянок тощо. Такі дії порушують суб'єктивні земельні права: право власності, право землекористування та ін. Порушуватися водночас можуть одне або кілька земельних прав суб'єкта. Але ці права мають бути чітко визначені та індивідуалізовані.

Земельні спори неоднорідні за своїм складом. Серед сукупності земельних спорів самостійне місце посідають спори: з приводу володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, що перебувають у власності; щодо розмежування територій сіл, селищ, міст, районів та областей; що виникають внаслідок незгоди власників землі або землекористувачів з рішенням органів державної влади з питань земельних ресурсів чи органів місцевого самоврядування; що виникають з приводу оренди земельних ділянок. Враховуючи зміст, суб'єктів спору та інші підстави, їх можна класифікувати на окремі групи. Так, земельні спори можна класифікувати за їх суб'єктивним складом. З урахуванням цього критерію земельні спори можуть виникати: між громадянами, юридичними особами, територіальними громадами, адміністративно-територіальними одиницями, між громадянами та юридичними особами, спори за участю державних та інших органів, які наділені повноваженнями щодо вирішення земельних спорів.

Якщо за основу класифікації взяти особливості змісту спорів, то можна виділити такі спори: пов'язані з приватизацією земель державної і комунальної власності, спори про належність земельної частки (паю); майнові спори, які пов'язані із земельними відносинами.

Спори вирішують уповноважені органи у порядку, який встановлений законом. До таких органів ч. 1 ст. 158 Земельного кодексу відносить: суди, органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади з питань земельних ресурсів. Беручи до уваги конституційне положення про те, що юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини (ч. 2 ст. 124 Конституції), слід зазначити, що питома вага земельних спорів, які вирішують суди, зростає. Разом з тим, ч. 2 ст. 158 Земельного кодексу передбачає, що окрему категорію земельних спорів мають розглядати виключно суди. Так, судовому вирішенню підлягають земельні спори з приводу володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, що перебувають у власності громадян і юридичних осіб, а також спори щодо розмежування територій сіл, селищ, міст, районів та областей. Цей перелік є вичерпним.

Стаття 12 Кодексу відносить вирішення земельних спорів до повноважень сільських, селищних, міських рад. Ці органи місцевого самоврядування вирішують лише ті спори у межах відповідних населених пунктів, які ввійшли до переліку ч. 3 ст. 158 Земельного кодексу. Цей перелік включає спори щодо меж земельних ділянок, що перебувають у власності і користуванні громадян, та додержання громадянами правил добросусідства, а також спори щодо розмежування меж районів у містах.

Порядок розгляду земельних спорів зазначеними органами встановлений ст. 159 Земельного кодексу. У цих випадках суб'єктами, що беруть участь у вирішенні земельного спору, є заявник, відповідач або уповноважені ними представники, суб'єкти, які вирішують спір, а також суб'єкти, які не заінтересовані у розгляді спору, але їх участь є допоміжною у вирішенні спору (експерти, свідки) та ін.

Вирішення земельного спору пов'язане з додержанням вимог певної процесуальної форми. Вона здійснюється у межах таких стадій: порушення справи; підготовка до розгляду; розгляд і вирішення спору по суті та винесення рішення; оскарження рішення; виконання рішення.

Сторони спору згідно зі ст. 160 Земельного кодексу мають право знайомитися з матеріалами справи, особисто брати участь у розгляді спору, за власною ініціативою чи на вимогу компетентного органу надавати інформацію, яка має значення для вирішення спору, одержувати копію рішення щодо земельного спору тощо.

Повторна неявка без поважних причин сторони не може бути підставою для відкладення розгляду справи.

Рішення, що виноситься компетентним органом на основі розгляду земельного спору, має відповідати загальним вимогам, встановленим законом. Воно набирає чинності з моменту прийняття і передається сторонам спору у п'ятиденний термін після його прийняття.

Якщо сторона (сторони) не згодна з рішенням, вона має право оскаржити його до вищестоячого органу або у судовому порядку. Оскарження рішень органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів чи органів місцевого самоврядування у суді призупиняє їх виконання.

Винесене судом рішення можна оскаржити у місячний строк з наступного дня після оголошення у відповідному апеляційному суді.

Щодо земельних спорів, сторонами яких виступають юридичні особи або громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності, то вони вирішуються господарськими судами. При цьому має враховуватися роз'яснення Вищого арбітражного суду України "Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом права власності на землю і землекористування" від 27 червня 2001 р. у частині, що не суперечать новому Земельному кодексу.

Виконання судового рішення передбачає заходи щодо забезпечення відновлення порушених прав і законних інтересів власників землі, землекористувачів, орендарів земельних ділянок і здійснюється відповідно до Закону України "Про виконавче провадження" від 21 квітня 1999 р.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України. – Львів: Укр. технології, 2001. – 80 с.
2. Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти і нормативні документи / Держкомзем України. – К.: Урожай, 1998. – 816 с.
3. Земельний кодекс України: Коментар. – Харків: ТОВ «Одіссей», 2002. – 600 с.
4. Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти і нормативні документи / Держкомзем України. – К.: Урожай, 1998. – 816 с.
5. Конституція України. 1996, Київ. – 64 с. Кодекси України.
6. Шеремет А.П. Земельне право України: Навчальний посібник. – К.: центр навчальної літератури, 2005. – 632с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ КАРТОГРАФІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Вітков М.М. – студент 4-го курсу, напрямку «Геодезія, картографія та землеустрій» ПДАТУ

Керівник: Додуріч В.В. – магістр, старший викладач кафедри землеустрою і кадастру ПДАТУ

Вивчення розвитку картографування території України від найдавніших часів до сьогодні та конструктивне осмислення сучасних тенденцій розвитку практичної картографії і теорії наукової картографії створили об'єктивні передумови для розробки теоретико-методологічних основ розвитку картографування в Україні як тривалого і комплексного соціально-історичного процесу, що характеризується певними особливостями сучасного стану, що все разом визначає умови подальшого його розвитку. З цією метою обґрунтовано визначальні риси картографічної діяльності як суспільно-історичної системи, розроблено принципи періодизації розвитку картографування території України і на цій основі виділено основні етапи її розвитку, аргументовано визначені поняття картографічної інфраструктури держави та національного картографування, обґрунтовано особливості сучасного стану національного картографування та української наукової картографічної школи, окреслено